



ת"פ 13513/07/20 - מדינת ישראל נגד אידו חפצי, אלי מדיקר, צחי רומנו

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"פ 13513-07-20 מדינת ישראל נ' חפצי ואח'

בפני	כבוד השופטת - נשיאה עינת רון
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	1. אידו חפצי 2. אלי מדיקר 3. צחי רומנו

החלטה

לפניי בקשת הנאשמים לביטול כתב האישום - חלקו ו/או כולו וזאת מטעמים שונים שעיקרם הגנה מן הצדק.

רקע עובדתי:

כתב האישום שהוגש נגד שלושת הנאשמים מייחס להם ביצוע עבירות של פגיעה בנסיבות מחמירות בצוותא חדא, לפי סעיף 334 בנסיבות סעיף 335(א)(2) + סעיף 29(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977; כליאת שווא, לפי סעיף 377 + סעיף 29(ב) לחוק; איומים, לפי סעיף 192 + סעיף 29(ב); שיבוש מהלכי משפט, לפי סעיף 244 + סעיף 29(ב) לחוק.

בהתאם לעובדות כתב האישום, במועד הרלוונטי לכתב האישום, שירתו הנאשמים ביחידת הבילוש בנמל התעופה בן גוריון.

מזה שנים קיים סכסוך מתמשך בין מאבטחי רשות שדות התעופה בנתב"ג לבין אנשי המשטרה המשרתים במקום, על רקע מקצועי, בנוגע לחלוקת הסמכויות בנתב"ג. סכסוך זה, בין היתר, עמד ברקע האירועים המתוארים בכתב האישום.

המתלונן, י.ב. עובד כמאבטח סמוי ברשת שדות התעופה (להלן: "י.ב." או "המתלונן"). במסגרת תפקידו אחראי, בין היתר, על האבטחה בנתב"ג.

נאשמים 1-3 עובדים כשוטרים סמויים ביחידת בילוש משטרתית בטרמינל 3 בנתב"ג. נאשם 2 שימש כראש הצוות של נאשמים 1 ו-3.

ביום 01.12.19, במהלך משמרת בטרמינל 3 בנתב"ג, סמוך למסוע מספר 6, הבחין המתלונן בנאשם 1, לאחר שחשב



שהוא אחד הנוסעים במקום וחשדו התעורר לאור התנהגותו. המתלון ניגש אל נאשם 1, הזדהה בפניו באמצעות תעודת מינוי כאיש בטחון, וביקש ממנו להזדהות בפניו באמצעות תעודה.

נאשם 1 ידע כי מדובר במאבטח סמוי בטרמינל, עוד בטרם הזדהה המתלון בפניו. זעמו של נאשם 1 עלה בעקבות בקשתו של המתלון כי יזדהה, והשיב לו כי הוא עצמו שוטר סמוי, והציג בפניו בחטף תעודה.

בשלב זה ניגשו השניים לחדר הבילוש של היחידה, הממוקם מול מסוע 6, שם הציגו זה בפניו של זה את תעודות המינוי שלהם. לאחר מכן, כל אחד שב לעבודתו בטרמינל 3.

בסמוך לאחר מכן, התקשר נאשם 1 לנאשם 2, וסיפר לו על המתואר לעיל. בתגובה הגיע נאשם 2 לטרמינל 3, לאזור מסוע 6, ופגש במתלון ובנאשם 1. נאשם 2 החל לצעוק על המתלון ואמר: "מי אתה חושב שאתה, חתיכת חוצפן... אתה לא יודע עם מי הסתבכת... אני אדאג שהפעם זה ייגמר אחרת... אתם התבלבלתם כל המאבטחים פה, זה הסוף שלכם שמעת אותי?".

אז, בעוד נאשם 1 לצדו, התקשר נאשם 2 לנאשם 3, והורה לו להגיע אל מתחם מסוע 6. עם הגיעו של נאשם 3 למקום, אמר לו נאשם 2 בכזב כי המתלון סירב להזדהות. נאשם 3 ידע גם הוא כי המתלון משרת כמאבטח בשדה התעופה.

בשלב זה הודיע נאשם 2 למתלון י.ב כי הוא עצור. י.ב שאל לעילת המעצר והסביר כי לא יכול להשאיר ללא השגחה את האזור אותו הוא מאבטח, וביקש להודיע על כך למפקד שלו לפני שהוא מתלווה אליהם.

נאשם 2 סירב לבקשתו והורה לנאשמים 1 ו-3 לאזוק אותו. הנאשמים אחזו בחוזקה במתלון שניסה להתקשר למפקדו ולהודיע לו על מעצרו.

או אז, הצליח זה לחמוק מאחיזת הנאשמים, התקשר למפקדו ועדכן אותו בדבר מעצרו.

בתגובה, עטו הנאשמים על המתלון ודחפו אותו לעבר מסוע 6 תוך שנאשם 2 חבט באמצעות אגרופו, בפניו. כתוצאה מהמכה, הוטח המתלון על המסוע. אז, אחזו נאשמים 1 ו-3 את המתלון בזרועותיו, העמידו אותו על רגליו וגררו אותו לעבר החדר. נאשם 2 צעד מאחורי המתלון.

בסמוך לכניסה לחדר, בעט נאשם 2 בגבו של המתלון. כתוצאה מהבעיטה ניתק המתלון מאחיזתם של נאשמים 1 ו-3, הסתובב לעבר הנאשמים, ושאל את נאשם 2 לפשר הבעיטה. בתגובה, דחף בעוצמה נאשם 3 את המתלון, שהועף לעבר קודן ברזל הממוקם בכניסה לחדר ונחבט בפניו. כתוצאה מכך נחבל המתלון ונגרם לו חתך עמוק בלחיו הימנית באורך של כ-4 ס"מ אשר הצריך תפרים.

בשלב זה, הכניסו הנאשמים את המתלון לחדר, אזקו אותו, והושיבו אותו על כיסא. אז, איימו הנאשמים עליו וצעקו לעברו: "הפעם אתם תשלמו על זה, אתה מסרב לשוטר?... אתה תקפת שוטר אין לך מושג לאן נכנסת, אני מבטיח לך ילד שאתה תשב בבית סוהר על זה".

במהלך עשרים דקות לערך, כלאו הנאשמים את המתלון י.ב בחדר ומנעו כניסתם של מספר בעלי תפקידים במערך האבטחה של נתב"ג, לרבות מפקדו של המתלון וחובשים שעמדו מחוץ לחדר וביקשו להיכנס.



אז, בהגיעם של גורמי פיקוד בנתב"ג, אפשרו להם הנאשמים להיכנס לחדר. מפקדם של הנאשמים, שהבחין ב-י.ב. המדמם, הסיר מעליו את האזיקים, פתח את דלת החדר והכניס את החובשים כדי שיעניקו לו טיפול רפואי.

בסמוך לאחר מכן, כתבו הנאשמים דו"חות פעולה כוזבים, והשמיטו את האלימות שהופעלה כלפי המתלונן, וכן ציינו עילת מעצר כוזבת לפיה המתלונן סירב להזדהות בפניהם וסירב לעיכוב.

טענות הנאשמים

להלן תובאנה בתמצית טענות הנאשמים:

הנאשם 2 עתר כי בית המשפט יורה על ביטול האישומים בעבירות כליאת השווא, איומים ושיבוש מהלכי המשפט מכתב האישום. זאת מטעמים של הגנה מן הצדק, בהתאם להוראות ס' 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982.

לדיו, הגשת כתב האישום והמשכם של ההליכים ביחס לעבירות אלו, כנגדו, כמו גם נגד יתר הנאשמים, עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית. שכן, באף אחת מחקירותיהם במח"ש, לא טרחו החוקרים להזהיר את מי מן הנאשמים כי הם חשודים בביצוע עבירות אלו.

ביום 03.12.19 נחקר נאשם 2 לראשונה, בחשד לתקיפה בנסיבות מחמירות וגרימת חבלה. לא הוזכר כלל חשד לביצוע עבירות של כליאת שווא, איומים ושיבוש מהלכי משפט. הוזהר אומר, הנאשם 2 לא נחקר אודות החשדות הללו ולכן, גם לא הוזנה כדין. כך גם בחקירתו מיום 05.12.19. כתוצאה מכך, הוא לא מסר את גרסתו לאישומים אלו. כן, נפגעה גם זכותו לחיסיון מפני הפללה עצמית וזכות ההיוועצות.

באם היה מודע לכך בזמנו שהינו חשוד בעבירות כאלה, היה מוסר התייחסות לאישומים אלו, ואף עומד על ביצוע פעולות חקירה שיוכיחו את גרסתו, כגון ניסיון לאיתור עדים נוספים, מצלמות שלא נתפסו ועוד.

מעצם האמור לעיל, נפגעה זכותו של הנאשם 2 ושל הנאשמים האחרים להליך הוגן. זוהי זכות יסוד חוקתית הנובעת מהזכות לחירות ולכבוד.

המחדלים הללו פגעו בהגנת הנאשם 2 בצורה משמעותית. על כן, הסעד הראוי במקרה דנן, לדיו של הנאשם 2, יהיה לבטל את סעיפי האישום בגינם לא הוזנה הנאשם, מהטעם של הגנה מן הצדק.

ב"כ הנאשם 2 הפנו לפסיקה רלוונטית.

הנאשם 3 עתר לביטול כתב האישום כנגדו בשל מספר טעמים.



האחד, בשל כך שלא הוזרר כדין בתחילת שתי חקירותיו במח"ש ביחס לעבירות של כליאת שווא, איומים, ושיבוש מהלכי משפט, בדומה לטענתו של הנאשם 2. כך למעשה, נפגעה זכותו להיוועץ בעורך דין, נפגעה יכולתו להתגונן מפני האישומים ולהשמיע טענותיו, וכן קופחה זכותו להליך משפטי הוגן. הפגם שבהחשדה נוגע גם לאפשרותו של הנאשם לממש את החיסיון מפני הפללה עצמית ושימוש בזכות השתיקה.

הטעם השני הוא הפרה של זכות השימוע. לנאשם 3 נערך, אמנם, שימוע במסגרתו מסרה המאשימה כתב חשדות לנאשם 3 ובו פירוט עיקרי העובדות שבכוונתה לייחס לנאשם בכתב האישום. אולם, השוואה בין כתב האישום שהוגש לבין כתב החשדות, מגלה הבדלים דרמטיים ומרכזיים מאין כמותם, אשר מחמירים עם הנאשם 3 באופן משמעותי ובכך, מרוקנים מתוכן את השימוע שנערך בפני המאשימה.

אילו היה השימוע נערך בהתבסס על עיקרי העובדות שבכתב האישום שהוגש בסופו של דבר, השימוע היה מתנהל אחרת. הוא היה נעשה בצורה שונה, הוא היה עוסק בראיות אחרות, והטענות היו שונות בתכלית. ב"כ הנאשם 3 טענו כי לא ניתנה לנאשם 3 הזדמנות אמיתית לנסות ולשכנע בדבר הטענות העובדתיות החדשות והשונות הנזכרות רק בכתב האישום הסופי. לטענת הנאשם, מאחר שמדובר בשינויים של עיקרי העובדות, היה על המאשימה לקיים שימוע מחדש או שימוע משלים, ולא כך עשתה. כך, למעשה, שללה המאשימה מן הנאשם את זכות השימוע הקנויה לו על פי חוק.

עוד נטען כי כתב האישום אינו מגלה עבירה של כליאת שווא ביחס לנאשם 3.

בהתאם לעובדות כתב האישום, עם הגיעו של הנאשם 3 למקום, אמר לו הנאשם 2 כי המתלונן סירב להזדהות. הדבר מהווה עילה לעיכוב, לפי סעיף 67(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה- מעצרים), תשנ"ו-1996- ובהמשך, למעצר. ב"כ הנאשם 3 ציינו כי ניתן ללמוד מכתב האישום כי הנאשם 3 הוטעה לחשוב, בשל מצג כוזב שהוצג על ידי הנאשם 2, כי קמה לו סמכות חוקית לעצור את המתלונן. כן, אין כל מחלוקת כי כל פעולותיו של הנאשם 3 במהלך האירוע היו בהוראת מפקדו ותחת פיקודו (בהתאם לסעיף 7 לכתב האישום, נאשם 2 הורה לנאשמים 1 ו-3 לאזוק את המתלונן).

משכך, ניתן לראות, לדידם של ב"כ הנאשם 3, כי עובדות כתב האישום אינן מגלות עבירה של כליאת שווא ביחס לנאשם 3, ולכן, עתרו לבטל את האישום בגין עבירה זו (בהצטרף גם לעובדה שהוא לא הוזרר ביחס אליה בתחילת החקירה, כאמור).

עוד נטען כי כתב האישום אינו מגלה עבירה של איומים. בהתאם להלכה הפסוקה הנוגעת לעבירת האיומים, הן בהתאם למבחן השליטה והן בהתאם למבחן המהות, אין באמירות הנזכרות בכתב האישום כדי איומים. על כן, עתר הנאשם 3 לבטל גם את האישום בגין עבירה זו (אשר גם בדינה לא הוזרר בתחילת החקירה).

עוד טען הנאשם 3 לפגמים בניסוח כתב האישום אשר פוגעים בזכותו להליך משפטי הוגן ובזכותו להתגונן: הפגם הראשון מצוי בסעיף 11 לכתב האישום- והוא מצוי בעובדה כי המאשימה מתארת את הסיטואציה כאילו הנאשמים כולם צעקו בבת אחת, כבמקהלה, את דברי האיומים המצוטטים. ניסוח כתב האישום אינו מדויק, מחוסר היגיון ומעורפל בכוונת מכוון.



זכותו של נאשם לדעת מה הן העובדות שמיוחסות לו. זכותו לדעת האם לטענת המאשימה הוא עצמו האמר את המשפט המצויין בסעיף 11 לכתב האישום, או דבר אחר העולה כביכול כדי איום; או שלטענת המאשימה הנאשם 3 היה רק עד לאיומים שהושמעו מפי אחרים; או שלטענת המאשימה הנאשם 3 היה שותף לאיומים בדרך של נוכחות גרידא במהלך השמעתם. כל אחד מן הנתיבים הנ"ל מעלה ומחייב מסלול הגנה שונה לחלוטין.

בשל העמימות שבניסוח כתב האישום, עתר כי בית המשפט יורה למאשימה לנסח את סעיף 11 לכתב האישום מחדש ולפרט מי מהנאשמים איים ובאיזה אופן.

פגם נוסף הינו בסעיף 9 לכתב האישום. נעשה שימוש בפועל "עטו". לטענת הנאשם 3, מדובר בביטוי ספרותי מתלהם אשר איננו ברור. חובת תום הלב וחובת הממלכתיות החלה על רשויות התביעה מחייבת כי הללו יתנסחו באופן עובדתי מדויק, ממלכתי ולא מתלהם.

יתר על כן, הפעולה אינה מבטאת בצורה קונקרטית מה עשו בדיוק הנאשמים, בשעה ש"עטו" על המתלונן. ומה עשה הנאשם 3 בפרט. על מנת שתינתן לנאשם 3 האפשרות להתגונן בצורה ראויה, עליו לדעת עם איזו טענה עובדתית פיזית הוא מתמודד. הניסוח אינו עולה בקנה אחד עם זכותו להליך הוגן.

לדידם של ב"כ הנאשם 3, בשל כל הפגמים וההפרות החוקיות שנטענו על ידם, כל אחד בפני עצמו ובוודאי שכולם בהצטברם, מתבקש ביטולו של כתב האישום נגד הנאשם 3. זאת, בין היתר, משום שניהול ההליך המשפטי כנגד הנאשם עומד בסתירה מהותית לעקרונות היסוד של השיטה המשפטית בכלל ולתפיסת המשפט הפלילי בפרט, בסתירה לעקרונות של צדק והגינות משפטית, ובאשר כתב האישום פוגע באופן רב רבדי פגיעה חמורה ובלתי הפיכה בזכותו של הנאשם 3 להליך משפטי הוגן.

ב"כ הנאשם 3 הפנו לפסיקה רלוונטית.

הנאשם 1 הצטרף לטענותיו של הנאשם 2 וכן, הצטרף לטענותיו של הנאשם 3 בכל הנוגע לכך שכתב האישום אינו מגלה עבירה של כליאת שווא או איומים וטען גם הוא לפגיעה בזכותו של הנאשם 1 להליך משפטי הוגן.

טענות המאשימה

ביחס לטענות בדבר אי אזהרה כדין ביחס לעבירות של כליאת שווא, איומים ושיבוש מהלכי משפט, טענה המאשימה כי עצם העובדה שנאשם לא נחקר ביחס לעבירה בה הואשם, אינה מביאה למחיקת כתב האישום, זולת אם נגרם לו עיוות דין (רע"פ 1030/05 **ברקו נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 03.02.05) (פורסם בנבו).

זאת ועוד, עיון בחקירותיהם של הנאשמים מעלה כי הם נשאלו ביחס לעבירות אלו, אף אם במועד חקירותיהם לא יוחסו להם עבירות אלו במישרין. לטענת ב"כ המאשימה, הנאשמים ידעו בדבר החשדות המיוחסים לו ביחס לעבירות איומים, כליאת שווא ושיבוש מהלכי משפט, ואף מסרו גרסתם ביחס לעבירות אלו מכאן שיש לראות בעובדה כי לא הוזהרו באופן



ישיר בראשית חקירותיהם פגם טכני, אשר אינו יורד לשורשו של ענין, ולבטח שאיננו מהווה עיוות דין.

בכל הנוגע לטענת הנאשם 3 בדבר פגיעה בזכות השימוע, טענה ב"כ המאשימה כי בהתאם להלכה הפסוקה, די בשליחת פירוט של עיקרי העובדות וסעיפי העבירה בגין נשקל להגיש כתב אישום. לא חלה חובה על המאשימה להעביר לידי הנאשם את נוסחו הסופי של כתב האישום בטרם עריכת השימוע בעניינו. ובכל מקרה, ההבדלים עליהם עמד הנאשם 3 בין הנוסח שהופיע בכתב החשדות לבין הנוסח כפי שמופיע בכתב האישום אינם הבדלים העולים כדי לגבש פגם בזכות השימוע של הנאשם.

עוד הדגישה ב"כ המאשימה כי זכותו של הנאשם לשימוע בטרם הגשת כתב אישום בעניינו מוצתה ונערכה בתום לב מצד המאשימה.

בכל הנוגע לטענת הנאשם 3 כי כתב האישום אינו מגלה עבירה של כליאת שווא ביחס לנאשם 3, טענה ב"כ המאשימה כי עת הגיע הנאשם 3 למתחם מסוע 6, ידע את זהותו של המתלון כמאבטח בשדה התעופה, וזאת אף לאחר שנטען כזב על ידי נאשם 2 כי סירב להזדהות. דברים אלו נלמדים אף מחקירותיו של הנאשם 3 המכנה את המתלון מספר פעמים "המאבטח", ואף מאמירתו בחקירה לפיה ברגע הגעתו לזירת האירוע ידע כי מדובר במאבטח ברשות שדות התעופה, בשל האוזנייה שענד והאקדח שנשא. הנאשם זיהה את המתלון בתפקידו עם הגעתו למקום. דבר המייתר את בקשתו של הנאשם 3 שיזדהה בפניו, ומוביל למסקנה כי לא קמה עילת עיכוב כדין, ומכאן שביצוע המעצר נעשה בניגוד לקבוע בסעיף 23(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה- מעצרים), תשנ"ו-1996, דבר המגבש בסופו של יום, לדידה של ב"כ המאשימה, את עבירת כליאת שווא.

בכל הנוגע לטענת הנאשם 3 כי כתב האישום אינו מגלה עבירה של איומים ביחס לנאשם 3, טענה ב"כ המאשימה כי יש לראות באמירותיהם ובמעשיהם של הנאשמים לאורך מהלך האירועים המתוארים בכתב האישום כמכלול המגבש את עבירת האיומים, כפי שעולה מלשון סעיף 192 לחוק העונשין "המאיים על אדם בכל דרך שהיא...".

עוד ציינה ב"כ המאשימה כי כפי שפורט בחלק הכללי לכתב האישום, מזה שנים קיים סכסוך מתמשך בין מאבטחי רשות שדות התעופה בנתב"ג לבין אנשי המשטרה המשרתים במקום, על רקע מקצועי, בנוגע לחלוקת הסמכויות בנתב"ג. על בסיס סכסוך זה, פעלו הנאשמים על מנת לפגוע שלא כדין בחירותו של המתלון וזאת במטרה להפחידו ולהקניטו.

עוד הוסיפה המאשימה כי לא ניתן לראות את האמירות המיוחסות לנאשמים בסעיף 11 לכתב האישום במנותק מכלל האירועים המתוארים, וביניהם מעצר שלא כדין, כליאת המתלון בחדר ורישום דו"ח פעולה כוזב ביחס לסירובו של המתלון להזדהות. דבר המוביל למסקנה כי היה בשליטתם להוביל לאפשרות התקיימות הליכים פליליים בעניינו (מבחן השליטה בהתאם להלכת ליכטמן).

ביחס למבחן המהות, טענה המאשימה כי יש לראות בנאשם 3 כמי שידע בעת מעשיו כי אינם חוקיים ובניגוד למציאות הנשקפת מול עיניו, ומכאן שיש במהות ובטיב אמירותיו של הנאשם 3 גוון של איום.

בנוסף, לפי "מבחן ההקשר" שנקבע בע"פ 6368/09 **מתן זקן נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 12.07.10), בחינת אמירות הנאשמים, שהינם שוטרים בתפקידם, מנקודת מבטו של האדם הסביר, תוביל למסקנה כי יש באמירות אלמנט



הפחדה והקנטה, להבדיל מאמירה זהה שתיאמר על ידי אזרח, אשר אין באפשרותו לממשה.

במענה לטענות הנאשם 3 המתייחסות לאופן ניסוח סעיף 11 לכתב האישום, טענה המאשימה כי אופן ניסוח כתב האישום נתון לשיקול דעתה של רשות התביעה, אשר עליה מוטל נטל ההוכחה בהליך הפלילי. לפי ניסוחו של סעיף 11 בכתב האישום, מיוחסים המעשים המתוארים ל-3 הנאשמים, יחד ולחוד, כמבצעים בצוותא לפי סעיף 29 לחוק העונשין, ואשמתו של הנאשם תתברר במסגרת ההליך העיקרי.

במענה לטענת הנאשם בדבר עמימות המונח "עטו" המצוין בסעיף 9 לכתב האישום, הפנתה המאשימה להגדרה המילונית של המונח עטו: "התנפל כדי לתפוס משהו".

בהמשך לטענת הנאשם 3 כי קיימת עמימות בדבר חלקו באירועים המיוחסים בסעיף 9 לכתב האישום, הפנתה המאשימה להמשך המתואר בסעיף זה, ובפרט לחלקו של נאשם 3 "אז, אחזו **נאשמים 1 ו-3** את י.ב בזרועותיו, העמידו אותו על רגליו וגררו אותו לעבר החדר".

ב"כ המאשימה ביקשה מבית המשפט לדחות את בקשות הנאשמים לביטול כתב האישום וציינה כי דלתה של המאשימה פתוחה לשמוע כל טענה, גם במסגרת קיום ההליך, והיא תעשה זאת בנפש חפצה.

דין והכרעה

הבסיס המשפטי לטענת הגנה מן הצדק מעוגן בסעיפים 149 (10) ו- 150 לחסד"פ.

נראה, כי אין מחלוקת בין הצדדים, על כך שבית המשפט הדן בהליך פלילי, מוסמך לדון בטענות בדבר פגמים שנפלו בכתב האישום וכי החלטות מנהליות של המאשימה, נתונות לביקורת בכלים מנהליים על ידי בית המשפט הדן בהליך הפלילי (בג"צ 9131/05 **ניר עם כהן ירקות אגודה שיתופית חקלאית נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, ניתן ביום 6.2.06); בג"צ 6887/13 **קניאס נ' היועץ המשפטי לממשלה** (פורסם בנבו, ניתן ביום 12.1.14); בג"צ 1382/13 **פלוגי נ' בית המשפט המחוזי בחיפה** (פורסם בנבו, ניתן ביום 27.2.13)).

טענת אי אזהרה בחקירה בשלוש עבירות

אני סבורה כי באי אזהרת הנאשמים בחקירותיהם כי הם חשודים בביצוע עבירות כליות השווא, איומים ושיבוש מהלכי משפט יש טעם לפגם. מחדל זה יכול ויפגע בהבטחתו של הליך תקין והוגן. לכן, לעיתים, לא יהא מנוס מהחלטה על מחיקת האישום הרלוונטי מכתב האישום (קיימת פסיקה לכאן ולכאן). אולם בענייננו, לאור תגובת המאשימה - לפיה אמנם הנאשמים לא הוזהרו מפורשות בתחילת חקירותיהם, אך נשאלו על כך שאלות בחקירותיהם וכי משאלות אלו ניתן היה להבין כי הם חשודים גם בביצוע עבירות אלו - יש מקום לדון בראיות. משכך, מענה לשאלה האם אי האזהרה פגעה בקיומו של הליך תקין והוגן במידה כזו המחייבת מחיקת האישומים הרלוונטיים, ינתן רק לאחר שמיעת הראיות בתיק ולא ניתן להכריע בכך כעת.

טענת פגיעה בזכות השימוע והגנה מן הצדק



בתי המשפט עמדו לא פעם על חשיבות זכות השימוע.

זכות זו עשויה לייעל את מלאכת התביעה. יכול ויחסכו משאבים הכרוכים בניהולו של הליך פלילי, באם שכנע הנאשם את התביעה כי אין להעמידו לדין. לחילופין, יכול השימוע לחדד המחלוקות בין הצדדים ולייעל את המשך ההליך ואף עשויה לעודד הידברות בין הצדדים בניסיון להגיע לכדי הסדר טיעון. אולם, עלול הוא גם להקשות על עבודת התביעה ולדחות את פתיחתו של ההליך הפלילי. על כן, לשם הגשמת תכליותיו בצורה אופטימאלית, הכלל הוא כי יש לקיימו מראש (ראה ע"פ 1053/13 חסן הייכל נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו, 23.06.13]; בג"צ 1400/06 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ממלא מקום ראש הממשלה [פורסם בנבו, 06.03.06]).

ההחלטה על העמדה לדין הינה החלטה הנופלת בגדר החלטה מנהלית. אי קיום שימוע טרם קבלת ההחלטה מהווה פגם בפעולת הרשות המינהלית ומשכך, נקבע כי יש להחיל עליו את דוקטרינת הבטלות היחסית (ראה ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ, פ"ד נט(6) 834, 776 (2005)).

הווה אומר, יש לבחון נסיבות המקרה גופו ולבדוק תוצאות הפגם.

אין חולק כי טרם הגשת כתב אישום נערך שימוע לנאשם 3 והועבר "כתב חשדות" לבאי כוחו. המחלוקת הינה האם ההבדלים בין כתב החשדות לבין כתב האישום מהווים, הלכה למעשה, פגמים בהליך השימוע שנערך בעניינו ומרוקנים מתוכן את השימוע שנערך.

הוראת סעיף 60א לחסד"פ אינה מחייבת כי בטרם השימוע תועבר לנאשם טיטוט כתב אישום בעניינו.

עיון בהנחיות היועץ המשפטי לממשלה מלמדת כי גם הן אינן מחייבות כי המאשימה תעשה כן.

ודוק, סעיף 3 להנחיות היועץ המשפטי לממשלה (הנחייה 4.3001) קובע כך:

"במסגרת הליך השימוע אין מקום להתדיינות פרטנית באשר לנבכי התיק וחומר הראיות הכלול בו, ויש להתמקד בסוגיות עקרוניות אשר מצויות ביסוד טיטוט כתב האישום".

וסעיף 7 להנחיות היועץ המשפטי לממשלה (הנחייה 4.3001) קובע כך:



"לפי סעיף 74 לחסד"פ, זכות העיון בחומר הראיות שבידי התביעה מוקנית לחשוד רק מעת שהוגש נגדו כתב אישום. בהתאם לסעיף 60א(ו), שנוסחו הובא לעיל, אין בהוראת סעיף 60א "כדי לשנות מהוראות סעיף 74". יחד עם זאת, לעיתים לא ניתן לממש באופן סביר את זכות הטיעון ללא קבלת עיקרי חומר הראיות שבידי התביעה. לפיכך, יתאפשר עיון החשוד או בא כוחו בעיקר חומר הראיות שבידי התביעה לקראת השימוע; זאת בכפוף לשיקול דעת התביעה, ככל שזו תסבור כי הדבר אינו עלול לפגוע בעניינם של מעורבים אחרים, להפריע להכנות למשפט, או לגרום נזק אחר".

אמנם, מצוין כי במסגרת הליך השימוע יש להתמקד בסוגיות עקרוניות אשר מצויות ביסוד טיוטת כתב האישום, אך אין באמירה זו כל הטלת חובה על המאשימה להעביר טיוטה כזו. עוד נכון הדבר כי כאמור בסעיף 7 להנחיות אלו, הנה כי כן, רצוי וראוי כי במקרים מסוימים, התביעה תמסור לנאשם את עיקרי חומר הראיות על מנת שיוכל לממש באופן יעיל, אם רצונו בכך, את זכות השימוע, בהתאם להוראת סעיף 60א לחסד"פ. אולם, גם בכך אין כדי להטיל חובת העברת טיוטת כתב אישום טרם השימוע לנאשם ובכל מקרה, אין משמעות המילים "עיקרי חומר הראיות" בהכרח "טיוטת כתב אישום".

בית המשפט העליון קבע בבג"צ 4388/08 שמואל נ' היועץ המשפטי לממשלה (פורסם בנבו, 11.06.08) כי **"מקום שטיטת כתב האישום מוכנה וקיימת, ובאין טעם נוגד מיוחד, ראוי כי התביעה תשקול לתיתה לחשוד"**.

ב"כ המאשימה מסרה בתגובתה כי במועד הרלוונטי לשימוע, לא הייתה טיוטה כזו בנמצא וכי הועבר פירוט של עיקרי העובדות וסעיפי העבירה בגין נשקל להגיש כתב אישום. ובכל מקרה, גם אם נניח והייתה כזו טיוטה באותה עת, שיקול הדעת אם לתיתה לחשוד הוא של המאשימה.

משדן בית המשפט בעניינו של הנאשם, אין הוא אמור לבחון האם נכונים היו שיקוליהם של העוסקים במלאכה בהחלטותיהם לנקוט בהליכים משפטיים או לאו ובאיזה מועד עליהם להכין טיוטת כתב אישום. למאשימה פררוגטיבה להפעיל שיקול דעת בנוגע לכך. חזקה, כי כל עוד לא הוכח אחרת, הופעלו שיקולים ענייניים בלבד. הביקורת השיפוטית על החלטה של המאשימה בנוגע לכך הינה אך ורק במקרים חריגים, בהם נפלה ההחלטה מחוץ למתחם הסבירות באופן ניכר.

למעלה מן הצורך יצוין כי גם אם נניח ונפל פגם בפעולתה של המאשימה, מהתשתית שהוצגה לבית המשפט על ידי הצדדים, לא ניתן לקבוע בוודאות כי ההבדלים בין המפורט בכתב החשדות שהועבר לנאשם 3 לבין המפורט בכתב האישום שהוגש, פגעה ביכולתו של נאשם זה להעלות טענותיו באופן יעיל בהליך השימוע וכן כי באם היה מעלה טענות אחרות במסגרת הליך כזה, היו טענותיו מתקבלות והתוצאה בהכרח הייתה אי הגשת כתב אישום כנגדו.



בכל מקרה, הסטאטוס בו מצוי ההליך, מאפשר קיומה של הידברות בין הצדדים והפגיעה בזכויותיו של הנאשם 3, ככל שהייתה, הינה ברת תיקון בשלב זה.

חזקה כי גורמי התביעה עושים מלאכתם נאמנה ודלתם פתוחה לשמיעת טענות הנאשם באופן כזה שאם ישתכנעו כי יש לבטל את כתב האישום, גם בעת הזו, יעשו כן. (ראה ע"פ 1053/13 **חסן הייכל נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו, 23.06.13]; ת"פ (מחוזי ת"א) 40131/07 מדינת ישראל נ' בן רובי [פורסם בנבו, 03.09.07]; תפ"ח (מחוזי ת"א) 1057/06 **מדינת ישראל נ' אזולאי** [פורסם בנבו, 23.11.06]).

לאור האמור לעיל, לא ראיתי בפעולתה של המאשימה ובהתנהלותה משום פגם המצדיק ביטול כתב האישום שהוגש נגד הנאשם 3.

טענות הנוגעות לכך שכתב האישום אינו מגלה עבירות של איומים וכליאת שווא

ב"כ הנאשם 3 טענו כי כתב האישום איננו מגלה עבירה של כליאת שווא ביחס לנאשם 3, משום שזה האחרון הוטעה לחשוב, בשל מצג כוזב שהוצג לו על ידי הנאשם 2, שקמה לו סמכות חוקית לעצור את המתלונן. המאשימה טענה כי על הגיע הנאשם 3 למקום, ידע כי המתלונן הוא מאבטח בשדה התעופה. ב"כ המאשימה הפנתה לחקירותיו של הנאשם 3 לפיהן, כינה את המתלונן מספר פעמים בשם "המאבטח" ובעת שהגיע למקום, ידע כי מדובר במאבטח, שכן ענד אוזנייה ונשא אקדח. משכך, בקשתו של הנאשם 3 מן המתלונן כי יזדהה בפניו הייתה מיותרת ומובילה למסקנה כי לא קמה עילת עיכוב כדין וכפועל יוצא מכך, ביצוע מעצרו של המתלונן נעשה בניגוד להוראת סעיף 23(ב) לחסד"פ (סמכויות אכיפה-מעצרים), תשנ"ו-1996. דבר המגבש, בסופו של דבר, את עבירת כליאת השווא.

מענה לשאלה האם הנאשם 3 אכן ידע את זהותו של המתלונן דורשת דיון בראיות - בהודאותיו של הנאשם 3 במשטרה ובידיעותיו אל מול האדם הסביר באותה עת ממה שראה ושמע עת הגיע למקום האירוע. לפיכך, לא ניתן בשלב הזה להכריע בסוגייה זו.

כך גם לגבי השאלה האם אמירותיהם של הנאשמים כלפי המתלונן עולים כדי איומים.

ב"כ המאשימה טענה כי לא ניתן לראות את אמירותיהם של הנאשמים כלפי המתלונן במנותק מכלל האירועים המתוארים בכתב האישום, מן האווירה הכללית וכן, בהתאם ל"מבחן הקשר" שנקבע בע"פ 6368/09 **מתן זקן נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 12.07.10), יש לבחון את האמירות שנאמרו על ידי הנאשמים (ובפרט נאשם 3) מנקודת מבטו של האדם הסביר אשר יסבור כי שוטר יכול לממש אמירות אלו והדבר בשליטתו. על כן, יש לראות באמירות אלמנט של הפחדה והקנטה וכך, למעשה, התגבשה עבירת האיומים.

השאלה האם האמירות שנאמרו עולות כדי איומים דורשת גם היא דיון בראיות. יש לבחון את ההקשר בו נאמרו האמירות הללו, באיזו נימה נאמרו, האם לוו לאמירות אלו מעשים או אווירה מסוימת. לפיכך, לא ניתן להכריע בשאלה זו כעת.

טענת קיומם של פגמים בניסוח כתב האישום



הטענה לפיה אופן ניסוח סעיפים מסויימים בכתב האישום הוא עמום וערטילאי ו/או אינו קונקרטי דיו, דינה להידחות. למאשימה שיקול דעת בכל הנוגע לאופן ניסוח כתב האישום ועליה מוטל נטל ההוכחה.

עוד יאמר כי נוכח העובדה כי לא ניתן, בשלב זה, להכריע בטענות שונות שהועלו, לא ניתן לטעמי לקבל את טענת ב"כ הנאשמים ולהורות על ביטול כתב האישום גם מטעמי הגנה מן הצדק.

הלכה פסוקה היא כי ביטולו של הליך פלילי, מטעמי הגנה מן הצדק, יעשה במקרים חריגים ביותר, מקרים בהם התנהגותה של הרשות היא שערורייתית ותחושת הצדק האוניברסאלי נפגעת.

לדידי, קשר סיבתי בין התנהלות המאשימה לבין פגיעה מובהקת בזכויות הנאשמים באופן היכול לבסס את המסקנה לפיה לא ניתן יהיה להבטיח קיום משפט הוגן בעניינם - אין. אין בהתנהלות המאשימה כדי פגיעה ממשית ורחבת היקף בתחושת הצדק וההגנות.

(ראה ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ, פ"ד נט(6) 776 (2005)).

לאור האמור לעיל, אני דוחה את הבקשה.

הדיון הקבוע ליום 11.05.21 יעמוד בעינו. במועד זה ניתן מענה מפורט לכתב האישום.

המזכירות תשלח החלטה זו לצדדים.

ניתנה היום, כ"ח אייר תשפ"א, 10 מאי 2021, בהעדר הצדדים.